

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, єДНАЙТЕСЯ!

Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXIX
№ 7 (1104)
26 ЛЮТОГО
1973 р.
Ціна 2 коп.

НАДІЙНИЙ ОПЛОТ МИРУ

Радянський народ, воїни його Армії і Флоту, трудящі соціалістичних країн й усього світу уроцістю відзначили велике свято — 50-річчя СРСР. Святкування знаменної дати стало оглядом все-світньо-історичних перемог соціалізму й комунізму, яскравим свідченням торжества життєстверджуючих ідей марксизму-ленінізму, непорушного єднання і братерства народів СРСР.

Нині наша країна відзначає 55-і роковини Радянських Збройних Сил. Створені Комуністичною партією, великим Леніним, Радянська Армія і Військово-Морський Флот з честю пронесли свої бойові знамена через усі випробування, більше півстоліття беззупітно виконують покладену на них священну місію.

І сьогодні, відзначаючи визначний бойовий шлях Армії і Флоту, Комуністична партія згадує про необхідність пильно слідкувати за підступами ворогів миру, невпинно зміщувати могутність нашої багатонаціональної Батьківщини.

55-у річницю Збройних Сил СРСР разом з радянськими воїнами студенти ОДУ зустрічають успіхами в бойовій підготовці, багато працюють, щоб стати висококваліфікованими офіцерами запасу, беззупітно віддавами своїй Батьківщині — Союзу Радянських Соціалістичних Республік, Комуністичній партії і Радянському уряду, морально стійкими, дисциплінованими, такими, які вміють берегти державну й військову таємницю, здатні вміло командувати підрозділами в сучасному бою, мають організаторські здібності, навички в навчанні й вихованні підлеглих і після за-

кінчення вузу готові нести службу у лавах Радянської Армії у відповідності з Законом СРСР «Про загальний військовий обов'язок».

До 50-річчя утворення СРСР більшість студентів показали чудові зразки свідомості, наполегливості в оволодінні військовими знаннями.

Зараз на військовій кафедрі йдуть наполегливі й напруженні бойові навчання. Тут, як і по всій країні, могутнім джерелом б'є творча ініціатива, розгорнулась боротьба за краще освоєння програми.

У ході змагання за гідну зустріч 50-річчя СРСР досягнуто успіхів у підвищенні бойової майстерності. Відмінних і добрих наслідків донеслися студенти: Джамбек, Чікалов, Рядченко, Старенський, Криворогов, Гончарук, Іванов, Присяжний, Ланеев, Капуш, Коваленко і багато ін.

Рівень і якість підготовки студентів, майбутніх офіцерів запасу Радянської Армії залежить від багатьох умов і, насамперед, від педагогічної та методичної майстерності військових викладачів, від їх теоретичної підготовки, їх ставлення до своєї справи. Такі викладачі, як майори Г. Коршунов, Л. Полунін, М. Бойко відмінно володіють методикою навчання, беруть активну участь в громадському житті, користуються повагою і авторитетом серед студентів і викладачів.

ХХIV з'їзд КПРС поставив перед радянськими воїнами завдання: все, що зроблено народом, повинно надійно захищатись. Це завдання стоїть і перед викладачами нашої кафедри.

СЛАВА РАДЯНСЬКИМ ЗБРОЙНИМ СИЛАМ!

У ВОІНІВ ЧЕРВОНОПРАПОРНОГО
ОДЕСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ

Вдень і вночі впевнено водить бойову машину механік-водій II класу старший сержант Віталій Філіпов. За досягнуті успіхи в навчанні й службі войн-комсомольец нагороджений знаком «Відмінник Радянської Армії».

ПРИСВЯЧЕНЕ МИКОЛАЮ КОПЕРНИКУ

Громадськість Одеси широко відзначила 500-річчя з дня народження великого сина польського народу видатного астронома Миколая Коперника.

19 лютого в актовому залі Одеського держуніверситету відбулось поширене засідання вченої ради, присвячене ювілею вченого. Відкриваючи засідання, ректор університету, член-кореспондент АН УРСР професор О. В. Богатський підкresлив, що створення геліоцентричної системи світу — це великий подвиг у розвитку сучасної науки. Він відзначив величезну роль теорії Коперника для становлення діалектико-матеріалістичного світогляду.

Присутні заслухали доповіді про життя і наукову діяльність польського вченого: професора П. О. Каришковського — «Коперник та його епоха», професора О. В. Сурилова — «Коперник — видатний представник політичної думки епохи Відродження», член-кореспондента АН УРСР професора В. П. Щесевича — «Геліоцентрична система світу Коперника та її розвиток».

Комсомольське життя ПРО ПИТАННЯ ВАЖЛИВІ

Відбулися розширені збори комсомольського активу університету. На них розглянуто три питання: про роботу студентського наукового товариства в минулому році, про організацію та роботу факультету громадських професій, організаційне.

Думается, что не потрібно пояснювати, наскільки важлива для студента робота в науковому гуртку. Практика показує, що з студентів-науковців, як правило, виходять чудові спеціалісти, не-втомні шукачі нового, прогресивного, цікавого в своїй професії. Робота наукового студентського товариства приділяється велика увага в усіх вузах країни. І недарма на зборах комсомольського активу велася серйозна, ділована розмова про роботу університетського НСТ.

Зараз товариство нараховує у своїх лавах 3.568 студентів стаціонару, що становить 76 процентів від загальної кількості людей, що навчаються на денному відділі. Науковою роботою студентів керують 385 викладачів. З них 362 з науковими званнями та вченими

Злашті дослідницькі розробки одна праця відзначена золотою медаллю. Це реферат студента фізики Кушніренка. Дванадцять відмінні дипломами Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти СРСР та ЦК ВЛКСМ, 45 — дипломами Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР та ЦК ЛКСМУ, 84 — грамотами Центрального райкому партії. За підсумками IV Всесоюзного конкурсу НСТ університет визнано кращим у південній зоні республіки.

Що ж, такі показники і якісно-го, і кількісного зростання НСТ нашого вузу не можуть не радувати. Але не слід забувати й мовчачи про недоліки, з якими не раз стикаються студенти-науковці. Зокрема, чимало хиб в організації керівництва НСТ. Товариство, в лавах якого налічується понад три тисячі членів, на вряд чи може функціонувати в повну силу, коли керує ним позаштатний працівник. Комітету ком-

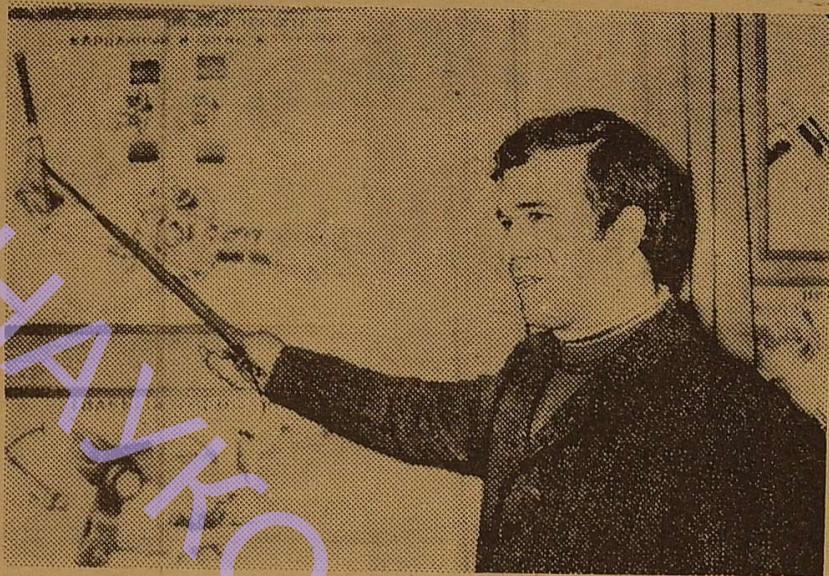
исому, науковій частині є рациональні замислитись про штатного керівника НСТ. Адже така практика вже давно має місце в Ереванському університеті. Причому наслідки велими позитивні.

Мають значно посилити наукову роботу серед студентів викладачі кафедри педагогіки. Оскільки університет готове педагогічні кадри, напевно, не досить одного наукового гуртка, що працює лише на кафедрі. Такі гуртки потрібні на всіх факультетах (як приклад можна навести кафедри філософії та історії КПРС).

Радою товариства до цього часу не оформлено членство, хоча квитки одержано. Факультетські керівники НСТ найближчим часом повинні активно підключитись до цієї роботи. Зараз на багатьох факультетах не оформлені куточки (кабінети НСТ), хоч дека-

Закінчення на 3-й стор.

МІЦНІЮТЬ

НАУКОВА КРИЛА

ОРЛЯТ

ФОТОРЕПОРТАЖ КОРЕСПОНДЕНТА „ЗНК“

Кожен громадянин нашої Батьківщини повинен у випадку потреби стати на її захист. Тому в університеті студенти у гуртках ДТСААФ оволодівають основами воєнних знань.

На фото К. Рогожкіна:

1,2,3. Студенти вивчають матеріальну частину автомобіля, обладнання.

4. Про події Великої Вітчизняної розповідає Герой Радянського Союзу В. Синельников.

ВЧИМОСЬ ВОДИТИ МАШИНИ

Зміцнювати обороноздатність нашої країни радянським воїнам допомагають члени ДТСААФ, які навчаються військовій справі в різних гуртках. Там вони вчаться вірно й впевнено розв'язувати різноміні завдання, набувають організаторських навичок, знайомляться з принципами ведення сучасного бою, вивчають техніку та озброєння. Сучасний спеціаліст повинен добре знати будову автомобіля, добре водити його у будь-якій обстановці, тому студенти старанно вчаться в гуртках авто-

мобільної справи ДТСААФ, оволодіваючи професією водія. Основна маса студентів це добре розуміє і справляється з програмою.

Торік найкращих результатів додолглися студенти історичного факультету М. Столбуненко, В. Дорофеєв, В. Жданов та інші: біологи В. Лозовий, В. Іваниця, М. Скачилов; студенти факультету романо-германської філології А. Полуектов, О. Філімонов, геолого-географічного факультету А. Сиротило, Г. Стрельцов.

Студенти докладають усіх зусиль, щоб добре виконати постав-

лені перед ними завдання. Треба відзначити другокурсників О. Наумова, В. Мельника, В. Кривенка, Ю. Андреєва, П. Голуба, І. Рум'янцева, В. Тараненко, Н. Поповича (геолого-географічний факультет), В. Ковтуна, А. Невинського (хімічний), біологів Ю. Попенка, Ю. Метешкіна, О. Севастьянова, юристів Н. Маленка, В. Тарасова, істориків В. Беликова, В. Плохотнюка, Я. Четяна, філологів В. Лясота, В. Раца.

Є. ПОЛЕТАЄВ.

ЄЩЕ ПОРОХ У ПОРОХІВНИЦЯХ!

17 лютого 1973 року на ознаменування 55-х років Радянської Армії та Військово-Морського Флоту були проведені змагання з стрільби з бойового пістолета між командами професорсько-викладацького складу та працівниками університету.

Найкращі результати показала ректорату під командуванням В. О. Цветкова, команда хімічного факультету (капітан О. М. Чеботарьов) та команда істориків на чолі з В. Т. Лобашевським.

Особисту першість завоював представник команди хіміків О. М. Чеботарьов; друге місце — представник команди ректорату Валерій Коробко, і третє — та-

кож представник команди ректорату Ф. Є. Лесницький.

Високі результати в змаганні показали також т. Цветков, Волошановський, Лобашевський, Пахомова, Ільзов, Дедякін та інші.

Ветеран Великої Вітчизняної війни полковник запасу Василь Опанасович Цветков, оглядаючи свою мішень після закінчення стрільби, не без гордості сказав:

«Є ще порох у порохівниці!» На урочистих зборах професорсько-викладацького складу, студентів та працівників університету, присвячених 55-х роковинам Радянської Армії та Військово-Морського Флоту, ректор університету професор О. В. Богатсь-

кий вручив командам і учасникам змагань грамоти й дипломи.

За добру підготовку, організацію і проведення змагань з стрільби ректор оголосив подику начальникові учебової частини Ш. Х. Халілову, декану хімічного факультету Н. Л. Оленович, декану історичного факультету З. В. Першиній старшому викладачеві військової кафедри В. М. Котову, викладачам В. І. Кальяну, Л. Н. Полуніну, учитовому майстру Н. І. Кожунову, старшому лаборанту кафедри фізичного відновлення В. А. Гайдайчуку.

М. ОЛЬШЕВСЬКИЙ,
полковник

„ГАРЯЧИЙ СНІГ“

НОВИЙ ФІЛЬМ, ПРИСВЯЧЕНИЙ СТАЛІНГРАДСЬКІЙ БІТВІ

Незвичайне поєднання цих слів — «гарячий сніг». Вони обілюють. Фільм «Гарячий сніг» створений за романом Юрія Бондарєва — про непохитну мужність Сталінграда, про тих, хто стіною встав на шляху танків Манштейна, що рвались в стиснуте кільце армії Паулюса, не пропустив їх і розгромив в жорстокій битві.

Перш ніж ми побачимо в фільмі цей страшний бій, ми познайомимося із багатою його героями. Особливо запам'ятаемо двох: генерала Безсонова і випускника артилерійського училища лейтенанта Кузнецова. Різні за масштабом завдання будуть вирішувати вони, але нарівні стане їх міра відповідальноті — будь-якою ціною не пропустити ворожі танки.

Дні й ночі виснажливого спопеляючого бою невеликої артбатареї, висуненої на передову позицію, і тяжкі без сну та відпочинку дні і ночі генерала Безсонова і його штабу, напружена робота мозку воєначальника, який мусить розрахувати весь хід великої операції, все передбачити, — ось це й складає зміст кінострічки. Картина максимально наближає нас до реальних подій війни, має характери правдиві, ніби працівники їх у вогні бою. М'який Кузнецов, який у чомусь зберіг свої цивільні звички, крає відригає цю перевірку, ніж командир батареї самолюбивий Дроздовський, з вини якого загинуть боець Сергуненко і санінструктор Таня.

...Ідуть та йдуть фашистські танки. У вогненні віхорі палахотіє сніг, він став «гарячим». Розбиті гармати, випрасовані сталевими громадами вогневі позиції. Здається, все покришено на невеличкому клаптику холодного стелу. Багатьох бійців не дораховує батарея. Проте лишилася одна гармата, вона продовжує стріляти. Подає команду й сам її виконує юний лейтенант Кузнецов — наказ був стояти насмерть. І ніхто його не відміняв...

Наказ... Для генерала Безсонова це єдине перевірене воєнним досвідом рішення, бо тільки вигравши час і ввіши в бій головні резерви у вирішальний момент, можна перемогти. Генерала підганяють з резервами: «люди гинуть». Але Безсонов лишається непріступним, він не має права піддатися заналу.

У виконанні Георгія Жженова образ генерала Безсонова набуває правдивих і неповторних рис. Зовнішня суровість поєднується в ньому з глибокою людяністю.

Коли у фіналі картини в бій рвонули радянські танки, генерал іде зритим, понівеченим війною полем і шукає батарейців, які залишилися в живих. Він по-батьківськи радіє, зустрівши артилерістів. І тут же на полі битви вручає героям ордени Червоної Зірки, дякує їм зовсім не за статутом:

— Спасиби за підбиті танки... Дякую... Все, що можу особисто... Спасиби...

* * *

— Так, дійсно, найбільшою загрозою для нас під Сталінградом були танки. Знищити їх за будь-яку ціну було нашим великим завданням.

Це говорить учасник Сталінградської битви, генерал армії, двічі Герой Радянського Союзу,

глава радянського комітету ветеранів війни, колишній командуючий 65-ю армією Павло Іванович Батов.

Сталінградська битва і за масштабом, і за роллю, яку вона відіграла в ході війни, була великою, продовжує Павло Іванович, — на долю нашої 65-ї армії, яка билася на Дону й під Сталінградом, як і на долю інших радянських з'єднань, випали жорсткі оборонні та наступальні бій. В їх ході загартувався високий дух перемоги.

У фільмі «Гарячий сніг» основні події достовірні. Справді танки Манштейна рвалися до Сталінграда, і, дійсно, вони не пройшли. Можливо, не лейтенант Кузнецов, а хтось інший так геройчно боровся і перемагав — фільм художній, і автори мають право на домисел.

Однак треба пам'ятати: тисячі й тисячі героїв сосію кров'ю і життям захищали Батьківщину, і не схилили голови перед їхнім подвигом неможливо.

Мені подобається в фільмі генерал Безсонов. Саме такі бойові, широко думачі команди виграли війну. Адже доводилося думати не лише про розв'язання окремої операції, а й про те, як підпорядкувати її загальному плану переможного розгрому ворога.

* * *

Фільм «Гарячий сніг» поставлений режисером Гавріїлом Єгіззаровим за одноіменним романом лауреата Ленінської премії Юрія Бондарєва, який є автором сценарію. Письменник давно працює в кінематографі, і Ленінську премію він одержав як один з авторів кіноопереї «Визволення», що пройшла на екранах 90 країн.

Юрій Бондарев розповідає:

— Почуття відповідальності було необхідно кожному на війні. Я знаю це, бо юн Сталінградом воював сам, був артилеристом, командиром бойової обслуги.

Непохитний і твердий генерал Безсонов. До останнього б'ється Кузнецов. У вирішальний момент він виважив найкращі якості радянського офіцера — мужність, стійкість, вірність військовому обов'язку.

Ми знаємо жах війни, знаємо й радість перемоги. Знаємо, що було. Але ЯК було? Як людина могла зробити неможливе — переступити, мабуть, через саму себе, через свій жах, навіть через саму смерть?

І у генерала Безсонова, і у лейтенанта Кузнецова є завдання — перемогти в цьому бою. Проте є в них ще й надзадання — перемогти заради миру на землі, заради щастя нинішніх і майбутніх поколінь. І це робить наших звичайних людей незвичайними героями.

Хочеться нагадати одне місце в картині — про розмову солдатів у хвилини затишія. Вони мріють про те, що буде після війни. Як будуть жити люди? Чи зрозуміють, якою ціною дісталася перемога над ворогом?

І в романі, і в фільмі нам важко виділити когось із геройів: ми всіх їх полюбили...

Л. ІВАНОВА.

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ПРО ПИТАННЯ ВАЖЛИВІ

Закінчення. Поч. на 1-й стор.

нати й партійні бюро обіцяють допомогти в цьому. Не розв'язане до цього часу питання про преміювання кращих наукових робіт.

Багато ще нерозв'язаних важливих і цікавих проблем постало перед НСТ в 1973—74 навчально-му році. Важливі питання порушив аспірант кафедри політекономії В. Стратулат — про колективні й комплексні дослідження тієї чи іншої проблеми. Така форма роботи не набула особливо широкого поширення серед студентів університету, хоч не раз можна було пересвідчитись, що колективні дослідження бувають набагато вагомішими, ніж робота одного.

Секретар парткому ОДУ Л. Х. Калустян зупинився в своєму виступі на проблемі співвідношення кількісного та якісного показників роботи НСТ.

Деякі кафедри, ганяючись за кількісним показником, забувають про якість. От і виходить, що чимало наукових робіт (якщо їх можна так назвати) виконуються лише для галочки в звіті. В результаті навіть на університетській науковій конференції такі «дослідження» не витримують ніякої критики. Але ж зареєстровано ще одну роботу!

Рада НСТ, комітет комсомолу, факультетські НСТ мають бороти-

ся з цими «галочками», з формальним підходом до справи.

Важливі питання порушили у своїх виступах також студенти С. Скородод, Е. Харитонов, заступник завідувача відділом міському комсомолу В. Глебов, доцент О. Альошкін.

Про організацію та роботу факультету громадських професій розповів В. Шибуниев:

— Людина, яка приходить працювати за призначенням, має не тільки добре знати свою професійну справу, а й брати активну участь у житті підприємства, школи.

Залучати студентів до громадсько-корисної праці, виховувати їх політично зрілими, культурними представниками радянської інтелігенції — ось основне спрямування факультету громадських професій, що розпочинає своє існування.

Факультет працюватиме по секціях. Ми плануємо створити ряд секцій: школа студкорів (на базі нашої газети «За наукові кадри»), школа піонервожатого, школа молодого лектора тощо. Робота студентів у секціях дастимо їм можливість не лише брати участь в громадсько-корисній праці, але й значною мірою вже тут, у стінах університету, зустрітися зі своїм завтрашнім днем.

В. КОЗЮРА,
студкор.

УНІВЕРСИТЕТ — ШКОЛІ

ЗУСТРІЧІ ПО ЧЕТВЕРГАХ

Рівно рік тому в День біолога перед студентами виступив декан професор Ф. С. Замбріборщ. Він тепло привітав студентів, розповів про перспективи роботи кафедри, про завдання, які стоять перед молоддю.

А потім — поглям були вітання піонерів. Вони сказали, що чекають своїх старших товаришів у себе в школах. Як багато проблем ставить зараз школа! І психологічних, і професійних, і виховних, і чисто людських!

Сьогоднішні студенти — завтрашні педагоги. Їм доручається майбутнє країни. Чи готові вони до цього? Диплом одержують усі, а школі потрібні педагоги, захоплені до самозабуття роботою, такі, що люблять дітей, вміють захопити їх розповіддю. Далеко не кожен з наших випускників почував себе в школі «як риба в воді».

Цього року кафедра фізіології людини й тварин створила клуб

для школярів. Він іще не має назви, не має своїх традицій, стилю. Проте багато вже ходить до нас школярів, які хочуть близче ознайомитись з біопсією.

Орієнтація на майбутню професію з року в рік проявляється у дітей раніше. Адже сучасні засоби інформації все зробили доступним — і космос, і океанське дно. І приходять учні, і хочуть говорити й сперечатися з нами, що зробити і щось почути.

Тепер по четвергах відчинена у нас 18-а аудиторія факультету. Студенти й працівники кафедри проводять практичні заняття для школярів, показуючи їм експерименти, розповідаючи новини науки. Виникають дискусії про все, що бачили й чули.

Вперше виступає перед такою аудиторією Наталя Вітчиніна, студентка IV курсу. Хвилюється. Ретельно готуються до заняття з учнями студенти С. Токолова і

Т. Бабенко. «І зовсім не страшно», — зізнається Наталя. Приходить на заняття професори і ще цікавішими стають розмови.

Староста новонародженого клубу Наталя Голікова пише цілий науковий трактат — 30 аркушів. Писати її, звичайно, ніхто не примушував, сама захотіла. І вже не соромлячись, вступають у суперечку учні 116-ї; прийшли учні 62-ї і ще, й ще приходять — їм цікаво. Приходять і вчителі шкіл. Вони просять допомогти.

Друкувати майбутні вчителі з учнями не примусово, а з душевної потреби — І. Романовська, Н. Кучер та інші наші фурканти. Під час зимових канікул заняття теж не припиняються. Цими днями починається другий семестр в роботі нашого клубу.

В. МАЛАХОВСЬКА,
старший лаборант кафедри
фізіології людини й тварин
біофаку.

КУТОЧОК КОМСОРГА

ТЕБЕ СЛУХАЮТЬ ТОВАРИШІ

Комсомольському активістові часто доводиться виступати перед аудиторією. І від того, як слухають його, як він зуміє заволодіти увагою слухачів, залежить ефективність його виступу.

...Навіть наша щоденна мова рясніє багатьма помилками. Від того, що ми іноді не знаємо істинного значення слова, у нас «проскають» неточні вирази, буває, ми говоримо запутано. Дуже часто не слідкуємо за своєю дикцією, жестами, говоримо монотонно, не звертаючи уваги на свою інтонацію і реакцію слухачів. Підсилюються всі ці недоліки, коли ми виходимо на трибуну. А за них аудиторія метиться неуважністю. Ось чому такі важливі питання: яким повинен бути комсомольський вожак? Як, коли, у кого повинен він вчитися мистецтву (саме мистецтву!) говорити, публічно виступати?

У період напруженої революційно-пропагандистської роботи нашої партії, яка була спрямована на завоювання мас, Ленін писав, що соціал-демократи повинні вміти говорити просто й ясно, доступно масі мовою, відкинувшись рішуче геть важку артилерію химерних термінів іноземних слів, заучених, готових, але ще не зрозумілих масі, не знайомих її лозунгів, визначені, заключені.

В роботах В. І. Леніна, М. І. Калініна, С. М. Кірова, О. М. Ярославського та інших діячів, нашої держави містяться основні положення про ораторське мистецтво.

Насамперед треба чітко знати мету публічного виступу. Чіткою думкою повинна бути проникнута твоя мова. І, виходячи з неї, треба знайти вірний тон.

Коли тобі треба просто передати яку-небудь інформацію, тон твоєї мови повинен бути спокійним і діловитим. Якщо ти збиралася виступати як агітатор і ціль твоїх слів — надихнути своїх товаришів на яке-небудь важке діло, то мова твоя буде звучати по-іншому. Вона повинна бути пе-реконвію, відвертою, але складеною не з чужих, запозичених виразів, а з простих і зрозумілих слів, яскравих прикладів, близких розумінню твоїх слухачів.

Проведення зборів вимагає від комсомольського активіста особливого вміння. Порядок денний повинен бути чітко продуманим, а доповідачі з кожного питання достатньо ерудованими. Інакше зора можуть просто зірватися.

Відомо, що теперішній серйозний доповідач вимагає не одного

питання слухачів — інакше на них важко відразу відповісти. Спробуйте навіть завчасно змалювати собі реакцію слухачів на те чи інше висловлювання.

Є ще одне правило, яке, діреції кажучи, записано у «Пам'ятці агітатора», виданої у перші післереволюційні роки: «Старайся говорити коротко, щоб не зложивати увагу своїх слухачів». Особливо важко слухати доповіді з цифрами. В. І. Ленін в одній з доповідей говорив, що він зачітає тільки підсумкові цифри, та їх та зокругленням, бо цифри читають і особливо слухати — важко.

Мистецтво виступати, як і взагалі мистецтво, очевидно, передбачає красу стилю. У чому повинна полягати ця краса? Чи обов'язкова вона для комсомольського активіста? Звичайно, чудово, коли слова твої лунають як пісня, в одному випадку, і як метал — в іншому, якщо ти вміеш користуватися сатирою і гумором, знаходити несподівані порівняння, влучні звороти мови, володіти своїм голосом і жестами. Однак ця ідеальна форма виступу частіше всього приходить, якщо слова йдуть від серця і людина, що промовляє їх, в достатній мірі впевнена в своїй правоті. І ще коли вона досить культурна, начитана й турбується про чистоту й багатство своєї мови не тільки напередодні виходу на трибуну.

ОЛЕНА ПИСАРЕВА — секретар комсомольського бюро хімічного факультету.

— Комсогр, — мабуть, цим уже все сказано. За все відповідає, — каже заступник декана А. І. Грень.

— Вона хороша студентка, багато працює. Ленінський стипендіат, — додала доцент кафедри органіки Т. К. Чумаченко.

А сфотографували ми Олену під час практичних занять в лабораторії органічної хімії.

Фото К. Чечкіно.

ДО ВСЕСВІТНЬОГО ФЕСТИВАЛЮ МОЛОДІ

ЗА СОЛІДАРНІСТЬ, МИР І ДРУЖБУ

Такий девіз X Всеесвітнього фестивалю молоді є студентів, який відкриється 28 липня 1973 року в Берліні — столиці Німецької Демократичної Республіки.

Цей форум юності нашої планети ставить на перший план головні проблеми сучасності: виразити солідарність демократичної молоді з народами, які героїчно борються за свою свободу й незалежність, із молоддю країн Арабського Сходу, португальських колоній, Півдня Африки, з борцями проти антинародних диктаторських режимів в Греції, Іспанії і Португалії. Фестиваль продемонструє прагнення молодого покоління Європи до роззброєння і встановлення міжнародного миру на континенті й в усьому світі.

Міжнародний підготувчий комітет фестивалю прийняв Звернення до організацій молоді із закликом брати участь у створенні Міжнародного фонду солідарності. Намічена є програма майбутнього форуму.

В дні фестивалю передбачається провести засідання трибуналу «Молодь і студенти викриває імперіалізм», який стане своєрідним підсумком трьохрічної кампанії «Юність викриває імперіалізм». Однією з важливих подій фестивалю стане маніфестація молоді НДР. Вона буде проходити в «День народу, молоді й студентів НДР», які будуть котмінізм. В цей день юнаки та дівчата з різних кінців світу візьмуть участь у добровільній трудовій вахті на підприємствах міста.

На X фестивалі велими різноманітними й захоплюючими будуть культурна й спортивна програми. Молоді люди зможуть познайомитися з кращими творами художників на міжнародній виставці «Інтерграфіка», з виставкою дитячо-

го малюнка — «Галерея дружби», з роботами майстрів фотографії, колекціями марок, листівок, монет.

Підготовка до форуму юності вже почалася. Підготовчі комітети соціалістичних країн організують у себе національні фестивалі, конкурси і огляди, виставки. По їхніх результатах визначаються кандидати для участі у Всеесвітній зустрічі молоді в Берліні.

Повним ходом іде створення національних підготувчих комітетів в багатьох капіталістичних країнах, а там, де вони вже створені, проходять різноманітні зустрічі під знаком зустрічі X Всеесвітнього. Під керівництвом організації «Всеафриканський рух молоді» готується перший фестиваль молоді й студентів Африки. Він відбудеться в Тунісі й буде заключним етапом підготовки молоді континенту до Всеесвітнього форуму в Берліні.

Широка кампанія по підготовці X Всеесвітнього фестивалю молоді і студентів розгорнулась і в нашій країні. За рішенням VI пленуму ЦК ВЛКСМ Всеесвітній фестиваль радянської молоді проводиться з 25 червня 1972 року по 24 червня 1973 року. Комсомольські організації країни проводять семінари, політичні дискусії, інтернаціональні вечори й мітинги солідарності з проблемами, що складають політичну основу майбутнього форуму.

В ході різних конкурсів будується сформований склад радянської делегації.

На всіх континентах підготовка до X Всеесвітнього фестивалю проходить в умовах нового піднесення боротьби демократичних сил молодіжного руху проти агресивних підстуਪів імперіалістичних сил.

МЕРИДІАН ДРУЖБИ

ІЗ СОНЯЧНОГО МІСТА

Людство йде до Міста Сонця!

Т. КАМПАНЕЛЛА, 1623 р.

У НЬОГО хороше прізвище. Дівчина, яка реєструвала прибулих на зліт астрономів у Дрездені, посміхнулася:

— О, яке астрономічне прізвище у вас... Зонненбург. Сонячна фортеця...

Зерки цікавлять його відтоді як себе пам'ятат. Протягом шести років ентузіасти з міста Штуттгау, де народився Клаус, будували свою обсерваторію на вулиці дер Юнген Піонері. Самі виготовили механічні пристрії, а оптику зробили Еріх Шольца, літня людина з молодою душою. Таки носять піонерський галстук усе життя.

Клаус показує свій альбом з фотографіями неба. Його улюблені об'єкти — сузір'я Оріон, Лебідь, Вега. Разом з друзями ходив він по Молочному шляху, заливаючись на місячний серп, на Сонце. А ось його «коронний» зображення — в сузір'ї Ліри кілья угнулими туманністю, і в цій туманності ледь-ледь мерехтить зірочка.

Вони просиджували біля телескопа цілі ночі, складали фототеку зоряного неба. Власну фототеку маленької обсерваторії міста Цігтау. Писали статті й надсилали до наукових журналів. А Еріх Шольц втвікавав їм прописні істини: будьте уважні, будьте терплячими...

Працьовитість і терпіння особливо потрібні йому зараз у вивчені радіоелектроніки. І зараз він часто згадує свого німецького

вчителя Шольца, коли Е. Г. Векштейн, викладач електродинаміки, знову й знову повторює студентам: «Не лише знай, але й умій... Не зазубрювати формули — знати фізичний смисл!» Інтонація в обох однакові.

Він буде радіоелектроніком. І зараз в лабораторії радіопрактикуму, де я вперше його побачила, для Клауса не існувало нічого, крім діодів та пентодів і процесів, що в них відбувалися. Астрономія лишилася для душі, як улюблена пісня чи вірш, а його країні найбільше потрібні зараз спеціалісти з радіоелектроніки.

МИ СИДИМО з Клаусом й говоримо вже яку годину підряд.

Високий, стрункий, тонколицій, світле кучеряве волосся, допитливі очі, окулярами очі, швидкі руки. Ось після моого запитання він різко зіскакує з місця, зачіплюється за стілець. Ось заразливо смеється. Або замислюється, як найкраще відповісти на, здавалося б, найпростіше запитання.

Слухаючи його, прагну зрозуміти, чому так склалися долі цього німецького хлопця.

Огробіл від роботи материнські руки без кінців смикають гудзик на платті. Потай змахує мама Ільзе зрадливу слізку. А Клаус розуміє, що материнські слізки, і прагне не помічати їх. Його, сина простої хуторянки з дитячого садка, посилають на навчання до Радянського Союзу!

В КОРОТКІЙ замітці про переможців IV республіканського конкурсу студентських наукових робіт знайоме прізвище Тридцять сім дипломів одержали сту-

денти університету, і серед них — диплом фізикові з НДР.

Готуючись до семінарських занять, він николи не читав творів «від» і «до», підібраних за темами уривків. Не можна «адаптовано» зрозуміти марксизм. Пояснів логіка творів Маркса, Енгельса, Леніна захопила його. Ще в школі за глибоке знання суспільних дисциплін він не раз отримував золоті медалі. Під впливом випускного твору К. Маркса «Роздуми юнака при обранні професії» Клаус записує своє міркування про смисл життя.

— Політика на кожному кроці, — каже Зонненбург.

І пропаганда для нього невіддільна від живого життя. Це й діє помагає товаришеві, і партійні збори (він уже третій рік член СЄПН, комуніст), і шалений опір всіляким забобонам, і вдумлива бесіда про складні економічні й політичні питання. Одержані в радянському вузі знання він прагне застосувати до реальної практики своєї країни. Що він читав, член наукового гуртка з історії КПРС на фізичному факультеті, обдумуючи тему свого реферата? Ленінські роботи, де викладено плани побудови соціалізму, зміцнення диктатури пролетаріату, створення нового державного апарату. Тема народилася — боротьба СЄПН за створення нового державного апарату. В Одесі Клаус вивчав російські джерела, а вдома під час канікул студіював німецькі — рішення останніх пленумів і з'їздів СЄПН, газети, журнали. Робота написана гарною російською мовою. Спеціаліс-

ти відзначили глибину, актуальність, серйозність дослідження.

— Написано з любов'ю, — похвалила Клауса науковий керівник...

А СТУДЕНТКИ з четвертого курсу так відрекомендували мені хлопця:

— Зонненбург?.. Так, це чоловік нашої однокурсниці...

— Вона німка?

— Ні, наша, радянська. Таня Кахранова.

Вони пригощають мене смачним чаєм у себе в кімнаті гуртожитку на Комсомольській вулиці. Портрет Хемінгуея над столом, багато книжок з фізики й астрономії, математики. Пушкін, Гете, Лермонтов — улюблений поет Тетяни.

— А я більше люблю Пушкіна. Він неперевершений. Тільки треба читати його винятково, в оригіналі. Так само, як і Гете. А Хемінгуея я намагався читати німецькою, російською — не читалася. Тільки в оригіналі...

Всередині останнього слова по-

стукали в двері. На порозі височений юнак:

— Я — Володя, — простягає руку. — Це ви тренер дзю-до Зонненбург?

— Мабуть, не тренер, а просто веду групу в спорзалі, секцію...

— Біолог. Коли наступне заняття?

— У вівторок о четвертій...

Так стала мені зрозумілою недавня пропозиція завідувача кафедрою фізкультури ОДУ Л. В. Малікова:

— У нас один студент з НДР веде секцію дзю-до. Обов'язково приходьте і напишіть, як вони тренуються. До секції вже близько тридцяти хлопчиків записалося...

К. ЧЕЧКІНА.

На фото — Клаус Зонненбург (ліворуч) та Ігор Дойч, студенти III курсу фізичного факультету, в лабораторії.

Поезія

ВЕТЕРАНЫ ПРОШЕДШЕЙ ВОЙНЫ

Позабыты в чуланах пилотки,
Гимнастерки сносились давно...
Я солдат узнаю по походке,
Средь прохожих

найду все равно!

Удалъ прежняя,

твърдая поступь,

Все такая же гордая стать.

А ведь было не просто,

не просто

Пол-Европы в боях прошагать.

Затянулся старые раны,

Блеск медалей и прядь седины...

Но в строю, как всегда,

ветераны,

Ветераны прошедшей войны.

И. ЗЕЛИНСКИЙ.

* * *

Галим Давлетов

НАХОДКА

Когда, как повести страницу,
Перевернул я пашни пласт,
Увидел: там патрон таится,
Горя, как зверя хищный глаз.
Корявой ржавчиной покрылась
Опасной гильзы желтизна:
Литая пуля там хранилась...
Чья жизнь, я думал, спасена?
Коль пуля не сразила друга —
Я ликованья не уйму!
А коль остался жить бандюга —
Нет края горю моему!

Авторизованный перевод с башкирского Анатолия ЯНИ.

ПОПРАВКА

В № 5 за 2 лютого ц. р. на 4-й сторінці в статті «При цьому новела залишається новелою» в перший колонці другого абзацу 8-й рядок слід читати так: «дух франківської науки» і далі за текстом.

ОТЖЕ, ПРОСША...

З ВІДРЯДЖЕНЬ ДАЛЬНІХ...

дити в автобус, доставляє в другий сектор аеропорту, буквально втискує в літак, що через п'ять хвилин летить у Вашингтон. І тут мі тільки віддають.

Те, що Вашингтоном відкривається наша поїздка — цілком закономірно. Столиця! Але як дивно неестоначна, в усякому разі, не така, яку чекає від Америки — середня нормальна етажність, є хмарочоси, але за американськими стандартами не дуже високі — до 20 поверхів. Дуже багато одно- і двоповерхових особняків. Рух досить спокійний, вулиці пішоходами запруженні не дуже, місто вдень здається сонною провінцією, і якось навіть не віриться, що Вашингтон — найбільш розбійницьке місто США, що тут кожна третя сім'я стала жертвою насильства — пограбування, вбивства, угону машини, згвалтування. Однак перша згадка про істинність цього сумного факту — ввічливе попередження адміністрації порядного Хілтон-отеля на добротному глянцевому картоні: «замкніть двері зсередини, ключ залиште в замку, за цінності, не здані адміністрації, відповідності не несемо». (Одну з них ми взяли собі як сувенір). І всі чотири дні наступних зустрічей і зайномств були підтвердженнем скандалної репутації столиці: в декількох досить-таки затишних особняках, де нас тепло привітали негри і білі — членами Товариства радянсько-американської дружби, християнської асоціації чорних, профспілок шкільних вчителів, — величезні собаки з грізними гавкннями, система сигналізації, що зразу спрацьовує, коли неповзаний проходить через низеньку хвіртку, масивні металеві застави на дверях, постійна готовність господарів дзвонити в поліцію при найменш підозрілому шарудінні зовні за вікном — проїмаючи поліцейську сирену посиленим патрулем, що цілодобово курсує по місту.

Щоб поспіти на всі зустрічі й побачити якомога більше в самому місті та в його околицях, ми безперервно пересаджувались з одного виду транспорту в інший. Машини — приватні, що належать фірмі чи муніципалітету —

чудові: просторі, стрімкі обтічні форми, нескінченно різноманітні відтінки, з кондиціонером і з дивною, властивою всім без винятку особливістю. Як тільки всі дверці захлопнуті, пасажири їх водій автоматизованим жестом нажимають всі кнопки на всіх дверях: коли машина стойть перед світофором чи сильно збавляє хід з якоїсь іншої причини, не забезпечені зсередини дверці можна рвонути з вулиці, хлюпнути в обличя водію фарбою, вітнамом, бензином (це жарт) чи вскочити поруч з ним на сидіння і під загрозою ножа (пістолета, кастета, кулака) примусити його їхати у потрібному зложинцю напрямку. Одергавши таке пояснення, ми зрозуміли призначення кондиціонера: стекла машини при пересуванні в місті майже ніколи не опускаються — хто його знає, повз кого проїде; крім того, і дихати людині в блискучому, що виділяє зовсім не озон, потою, так що сподіватися на приток свіжого повітря власне з «попітря», зовні, можуть тільки наївні люди, які так мало знають американський спосіб життя, як, наприклад,

Столичність Вашингтону проявляється, однак, не тільки в істинно королівському розмасі розбою, але й в деяких інших галузях життя і обличчі міста. Перш за все, в безліці білого мармуру. Не тільки Білий дім, але й Капітолій, і величні, дуже вражаючі і відмінно вписані в оточуючу обстановку меморіали Вашингтона, Лін-

кольна, Джессіферсона, і практично всі приміщення міністерств, зроблені з білого мармуру. Класичні колони, широкі східці, солідні фронтони — як настежко намагаються американці створити враження непохитності, міцності, спадкоємності від часів античності! Предметом справедливої гордості Вашингтона є Національна Галерея, істинна скарбниця неоцінених шедеврів світового живопису.

Прекрасні міські парки з ручними пухнастими білочками, які розбірливо переглядають підношення прохожих, та звізьуют центр з передмістями. Потрійно симнай Пентагон, «найбільша в світі будова», як вихвальються вашингтонці. І п'ятикутну форму ясно видно при наближенні до нього з будь-якого боку, бо вона стоїть в лощині, майже на самому березі Потомака. Суворий й незабутні враження справили могили братів Кеннеді на Арлінгтонському кладовищі, і якось по-опереточно му несерьйозно виглядає процесор за зміни караулу тут. Ідеально утримується і ревніво охороняється будинок Джорджа Вашингтона в найближчому селі Ма